

[Hartvig Frisch.]

i dette Tilfælde og for dette Aar ikke opnaaet, og saa vil jeg finde det urigtigt, om der ikke ogsaa lød en Stemme fra den Side, der mener, at det vil være uhørt skandaløst, om man overfor denne Forfatter benytter denne Lejlighed til en politisk Forfølgelse.

Det ærede Medlem Hr. Jensen (Broby) er jo optraadt ved denne Finanslovbehandling dels som Litteraturkritiker, dels som Kunstkritiker, og jeg venter om kort Tid at møde det ærede Medlem som Kritiker af Videnskaben, det skal neppe vare længe. Men jeg tror ikke, at den danske Rigsdag gør sig selv nogen særlig stor Tjeneste ved Indlæg af en saadan Karakter, hvor man har politiske Hensigter, men træder ind paa en Arena, som man alligevel ikke behersker.

Jeg vil gerne, da jeg er ved Emnet, benytte Lejligheden til at sige, at jeg fandt, at alle de Udtalelser, der efter Rigsdagens Besøg i Statsradiofoniens Teater fremkom i „Berlingske Tidende“, var en lang Række fældende Udtalelser for den danske Rigsdag. Det var sørgeligt, at Mænd, som dog skulde have den Selvkritik, at de ikke ganske blindt udtalte sig om Ting, hvorpaa de i hvert Tilfælde ingen professionel Forstand har, alligevel udtalte sig derom. Det var fældende at se den Lethed, den overlegne Ligegladhed, hvormed de behandlede Mænds professionelle Arbejde, Mænd, om hvis Ære, hvis Ærekærlighed, hvis Dygtighed paa deres bestemte Felt de ingen Grund havde til at tvivle, selv om de Ting, der var præteret, ikke passede med deres kunstneriske Kogebog.

Nu har vi her overfor Harald Bergstedt set, at man ikke blot her i Folketinget har villet føre denne Debat, men at man fra Landstingets Side ganske direkte vil benytte Finansloven som et politisk Vaaben til Forfølgelse; Finansloven, der ellers er vort skarpeste politiske Vaaben i hele vor Forfatning, den skal man overfor denne lille Bevilling til en Forfatter kunne anvende til at sætte os Pistolen for Brystet i dette sidste Øjeblik, hvor Finansloven skal vedtages. Det er ganske rigtigt, som det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen udtalte, at denne Udtagelse af de 300 Kr. i Virkeligheden er en rent politisk Akt, som svarer temmelig nøje til de andre Handlinger, vi har mødt fra det andet høje Ting i denne Samling. Det er klart, hvis man ser paa Harald Bergstedts Produktion, at litterært staar han med saadanne Bøger som „Hans og Else“, „Sankt Jørgens-Festen“, „Aleksandersen“ og „Sange fra Provinsen“ saa højt, at ingen, der har nogen Indsigt i og nogen Evne til at be-

dømme dansk Litteratur, vil kunne nægte, at han staar paa en saadan Plads, at det vil være uhørt, hvis den Mand ikke skulde høre til de faste Forfatterstipendiater. Det er den rent litterære Side af Sagen. Der maa altsaa være en anden Side, der gør sig gældende, for at man overhovedet skal kunne forstaa den Handling, der er foretaget, og det maa være den politiske.

Harald Bergstedt er en af de faa danske Forfattere, der i Efterkrigsaarene har haft et saa aabent Hjerter for den sociale Nød og Forvirring, der opstod efter Krigen, at han, skønt han dog allerede hører til den ældre Generation, alligevel helt og fuldt har sluttet sig til den Hær af ulykkelige, som de sidste Aars Forviklinger og økonomiske Forvirring har frembragt. Man siger, at Harald Bergstedt er Agitator. Ja, Harald Bergstedt er Agitator. Netop ud fra den samme Aabenhed i hans Sind, som bevirker, at han skriver de Bøger, der taler til vore Hjerter, har Harald Bergstedt i højere Grad end nogen anden dansk Forfatter i sin Generation forstaaet de nye Lag, de dybeste sociale Lag, som i Efterkrigstiden her i vort Land er kommet i en helt anden Stilling, end man tidligere har kendt herhjemme. Jeg tror, man kan sige om Harald Bergstedt, at overalt i hans Produktion i de senere Aar mærker man dette, at han har set Samfundets Janusansigt. Et Samfund har to Ansigter. Det har det Ansigt, der vender ud mod alle dem, der økonomisk er saadan stillet, at de er om ikke paa den begunstigede saa dog paa den betryggede Side. Det er det civiliserede Samfunds Ansigt. Og det har et andet Ansigt, det, der vender ud mod alle dem, der paa en eller anden Maade er kommet i Konflikt med Samfundet, der af forskellige Grunde har mistet den Betyggelse, der ligger i en økonomisk god Stilling, eller den Betyggelse, der ligger i Medborgerens Agtelse, og ve den, der kommer i den Stilling overfor Samfundet, for det Ansigt, det da viser, er et raat Ansigt, det er ikke et civiliseret Ansigt, det virker som en knyttet Haand. Og de Herrer, der er i Minderret i denne Sal, og de Herrer, der er i Flerret i Landstinget, har bidraget deres til at gøre dette Janusansigt endnu haardere.

Forfatteren Harald Bergstedt har netop i Modsætning til saa mange andre af Digterne i hans Generation formaet at holde sin Følelse levende og aaben overfor hele det store Proletariat, som de sidste Aars sociale Udvikling har skabt her i Danmark. Han er de arbejdsløses, han er Landarbejdernes, han er de egentlig elendiges Skribent. Han har viet sin Kunst til det Formaal, og det bliver man